

Тара Уестоувър

ОБРАЗОВАНА

YEARS 10enthusiast

Тара Уестоувър

ОБРАЗОВАНА

Превод от английски
Илияна Бенова – Бени

YEARS **10**enthusiast

София, 2020

Tara Westover
Educated

Copyright © 2018 by Second Sally, Ltd.
All rights reserved

Тара Уестоувър
Образована

© Илияна Бенова – Бенц, превод, 2020

© Яна Аргиропулос, дизайн на корица, 2020

© The Spectral Project Authors, наборен шрифт Spectral (SIL
Open Font License), 2020

© Enthusiast – запазена марка на „Алто комюникейшънс енд
пъблишинг“ ООД, 2020

ISBN 978-619-164-368-4

На Тайлър

Миналото е красиво, защото човек никога не осъзнава чувствата навреме. Те се разкриват по-късно, следователно няма как да изпитаме пълноценни емоции за настоящето, а само за миналото.

– Вирджиния Улф

Най-сетне смятам, че образованието трябва да бъде разбирано като постоянно преобразуване на опита; че процесът и целта на образованието са едно и също нещо.

– Джон Дюи

Съдържание

Бележка на автора	11
Пролог	13

ПЪРВА ЧАСТ

1. ИЗБЕРИ ДОБРОТО	19
2. АКУШЕРКАТА	31
3. КРЕМАВИ ОБУВКИ	44
4. ЖЕНИТЕ АПАЧИ	53
5. МРЪСОТИЯТА ОЗНАЧАВА ЧЕСТНОСТ	64
6. ЩИТ И ОГРАДА	80
7. ГОСПОД ЩЕ ПРЕДВИДИ	96
8. МАЛКИ БЛУДНИЦИ	106
9. НЕПОРОЧЕН В СВОЯ РОД	116
10. ЩИТ ОТ ПЕРА	126
11. ИНСТИНКТ	133
12. РИБЕШКИ ОЧИ	141
13. В ЦЪРКВИТЕ ДА МЪЛЧАТ	150
14. ПОВЕЧЕ НЕ ДОКОСВАМ С КРАКА ЗЕМЯТА	162
15. НИКОГА ПОВЕЧЕ ДЕТЕ	174
16. НЕВЕРЕН ЧОВЕК, НЕПОКОРНИ НЕБЕСА	186

ВТОРА ЧАСТ

17. ЗА ДА ГО СВЕТИШ	199
18. КРЪВ И ПЕРА	207
19. В НАЧАЛОТО	215

20. ПРЕДАДЕНО ОТ БАЩИТЕ	223
21. ШЛЕМНИК	232
22. КАКВО СМЕ ШЕПНАЛИ И КАКВО СМЕ ИЗВИКАЛИ	237
23. АЗ СЪМ ОТ АЙДАХО	250
24. СТРАНСТВАЩ РИЦАР	261
25. ДЕЯНИЕТО НА СЯРАТА	271
26. В ОЧАКВАНЕ ВОДАТА ДА СЕ РАЗДВИЖИ	279
27. АКО БЯХ ЖЕНА	285
28. ПИГМАЛИОН	293
29. ДИПЛОМИРАНЕ	304

ТРЕТА ЧАСТ

30. РЪКАТА НА ВСЕВИШНИЯ	317
31. ТРАГЕДИЯ, ПОСЛЕ ФАРС	328
32. СВАДЛИВА ЖЕНА В ШИРОКА КЪЩА	338
33. МАГИЯТА НА ФИЗИКАТА	344
34. ЖИВА ПРЕДСТАВА	350
35. НА ЗАПАД ОТ СЛЪНЦЕТО	357
36. ВЯТЪРНИ МЕЛНИЦИ	365
37. ЗАЛОГ ЗА ИЗКУПЛЕНИЕ	375
38. СЕМЕЙСТВО	384
39. ДА НАБЛЮДАВАШ БИВОЛИТЕ	391
40. ОБРАЗОВАНА	399
Благодарности	403
Бележка към текста	405

Бележка на автора

ТАЗИ ИСТОРИЯ НЕ Е ЗА МОРМОНИЗМА. НИТО ПЪК за която и да било друга форма на религиозна вяра. В нея се разказва за няколко типа хора, някои от които са вярващи, други не са; някои са добри, други – не. Авторът отрича всяка позитивна или негативна връзка между двете.

Следните имена в азбучен ред са псевдоними: Арън, Бенджамин, Ванеса, Джийн, Джуди, Емили, Ерин, Огри, Питър, Робин, Робърт, Сейди, Сюзан, Фей, Шанън, Шон.

Пролог

СТОЯ ВЪРХУ ЧЕРВЕНИЯ ВАГОН, ИЗОСТАВЕН ДО плевнята. Вятърът се надига, развява косата в лицето ми и се шумува в разтворената яка на ризата ми. Течението близо до планината е доста силно – сякаш самият връх въздъхва. Долината под нас е тиха и спокойна. А пред мен фермата ни направо танцува: иглолистните дървета бавно се поклащат, докато пелинът и репейт се люлеят и прекланят при всеки полъх на вятъра. Полегатият хълм зад мен се издига и разпъва чак до подножието на планината. Ако погледна нагоре, мога да зърна тъмния силует на Индианската принцеса.

Възвишението е покрито с дива пшеница. Дърветата и храстите пелин са по-скоро солисти, докато пшеницата е балетна трупа – всяко стебло следва останалите в синхронно движение, като милион пластични балерини, които привеждат златистите си глави под напора на вятъра. Поклонът им трае само миг, колкото да илюстрира невидимия повеи.

Обръщам се към къщата на хълма и забелязвам различно движение – издължени сенки порят сковано полята. Братята ми са станали и проверяват какво е времето. Майка ми вероятно е на печката и прави палачинки от трици. В това време баща ми сигурно е до задната врата, пъха загрубелите си ръце в работни ръкавици и

нахлузва обувките със стоманени бомбета. Училищният автобус минава по магистралата малко по-наголу, без да спира.

Едва на седем съм, но ясно осъзнавам, че това е, което най-много ни отличава от останалите семейства: ние не ходим на училище.

Татко се притеснява, че правителството ще ни принуди, но това няма как да стане, защото то няма представа за съществуването ни. Четири от седемте деца на родителите ми нямат акт за раждане. Не разполагаме и с медицински досиета, защото сме родени у дома и никога не сме ходили на лекар*. Нямаме и училищни досиета, защото никога не сме стъпвали в класна стая. На девет години ще ми издадат удостоверение за раждане със закъснение, но според щата Айдахо към този момент не съществувам.

Само че *съществувах*. Израснах в подготовка за Дните на мерзостта**, гледах как слънцето замръква и луната сякаш се изпълва с кръв. Прекарвах летата си в консервиране на праскови, а зимите – в пренареждане на запасите. Когато човешкият свят се провалеше, моето семейство щеше да остане непоклатимо.

Възпитана съм в ритъма на планината, ритъм, в който промяната е циклична, никога фундаментална. Всяка сутрин едно и също слънце изгряваше над долината и се скриваше зад върха. През зимата падаше сняг, който винаги се разтапяше през пролетта. Целият ни живот беше цикъл – дневен цикъл, сезонен цикъл, – все кръгове на непрекъсната промяна, чийто завършек всъщност означаваше липса на промяна. Вярвах, че семейството ми беше част от този безсмъртен модел, че ние бяхме, в известен смисъл, вечни. Само че вечността принадле-

* С изключение на сестра ми Огри, която като малка си е счупила ръка и крак и са я завели да я гипсират – бел. авт.

** Мерзостта, която докарва запустение, е библейски есхатологичен термин. *И когато видите мерзостта, която докарва запустение, за която говори пророк Даниил, която стои там, където не трябва (който чете – нека разбира), тогава онези, които са в Юдея, нека бягат по планините* (Марк 13:14) – бел. прев.

жеше единствено на планината.

Баща ми все разказваше една история за върха. Планината беше като катедрала – грандиозна и стара. Във веригата имаше и други, по-високи и по-внушителни, но Бъкс Пийк имаше най-изящните форми. Подножието ѝ се простираше на около километър и половина, а тъмната ѝ снага се издигаше от земята, за да оформи идеален връх. В далечината на склона ѝ лесно можеше да се забележи очертанието на женско тяло: краката ѝ бяха огромни клисури, а косите ѝ – борови масиви, спускащи се по северното било. В позата ѝ имаше заповедническа решимост, а единият ѝ крак беше изпънат напред в могъщо движение, наподобяващо по-скоро разкряч, отколкото стъпка.

Баща ми я наричаше Индианската принцеса. Всяка година се появяваше, когато снеговете започнеха да се топят, с лице, извърнато на юг, и поглед, вперен в биволите, завръщащи се в долината. Татко казваше, че номадските индианци възприемали появата ѝ като знак за идващата пролет, за топенето на планинските снегове, за края на зимата, за момента, в който могат да се приберат у дома.

Всички истории на баща ми бяха за планината ни, за годината ни, за нашето нацърбено късче от Айдахо. Така и не ми каза какво да правя, ако си тръгна от планината, ако прекося океани и континенти и се окажа в непознати земи, от които няма как да потърся Принцесата на хоризонта. Така и не ми каза как да разбере кога е дошло времето да се прибера у дома.

ПЪРВА ЧАСТ

Избери доброто

НАЙ-ЯСНИЯТ МИ СПОМЕН НЕ Е ТОЧНО СПОМЕН. Това е нещо, което си представях, след което започнах да си спомням като действително случило се. Споменът се зароди малко преди да навърша шест години. Баща ми ни разказа една история толкова детайлно, че в главите на мен, братята и сестра ми се изградиха различни картини, включващи стрелба и виковете. В моята имаше щурци. Това е звукът, който чувам, докато със семейството ми се спотаиваме в тъмната кухня, криейки се от федералните, заградили къщата. Жена се пресяга за чаша вода и силуетът ѝ се очертава на лунната светлина. Изстрелът прогърмява като камшичен удар и тя се стоварва на земята. В моя спомен жената, която пада, винаги е мама. В ръцете си държи бебе.

И досега не мога да си обясня бебето – все пак аз съм най-малкото от седемте деца на майка ми, – но както вече казах, това не се е случило наистина.

ЕДНА ВЕЧЕР, ГОДИНА СЛЕД КАТО БАЩА МИ разказа тази история, се събрахме, за да ни почете от пророчеството на Исая за Емануил. Седна на дивана в цвят горчица и разтвори огромната Библия в скута си. Майка ми се беше настанила до него. Останалите бяхме разпръснати по дебелия кафяв килим.

– Той ще се храни с мляко и мед – забоботи баща ми с тих и монотонен глас, изморен от цял ден мъкнене на скрап, – докле се научи да отхвърля лошото и да избира доброто.

Последва напрегната тишина. Седяхме в мълчание.

Баща ми не беше висок, но умееше да приковава вниманието. В излъчването му имаше загадъчна и свята тържественост. Големите му ръце бяха груби – като на човек, който цял живот е извършвал тежък физически труд – и стискаха здраво Библията.

Прочете пасажа на глас още веднъж, след което отново и отново. С всеки път тонът му се покачваше все повече. Очите му, които донепреди няколко минути бяха подпухнали от умора, сега се бяха ококорили възбудено. Каза ни, че тук се провежда божествена доктрина и цял да се допита до Господ.

На следващата сутрин татко изхвърли прясното и киселото мляко, както и сиренето от хладилника ни, а вечерта се прибра с двеста литра мед в пикапа си.

– Исаия не казва кое е лошото, млякото или медът – усмихна се татко, докато братята ми сваляха белите туби в мазето. – Но ако Го попитате, Господ ще ви каже!

Когато татко прочете пасажа на майка си, тя се изсмя в лицето му.

– В чантата ми има няколко пенита, вземи ги. Точно толкова струва тази глупост.

Баба имаше слабо, ъгловато лице и безкраен запас от фалшиви сребърни и тюркоазени индиански бижу-та, които висяха на гроздове от издължените ѝ шия и пръсти. Понеже живееше надолу по хълма от нас, в близост до магистралата, ѝ казвахме „баба от хълма“, за да я различим от майката на мама, която живееше на десетина километра на юг в единствения град в окръга с единствения светофар и магазин за хранителни стоки. Тя беше „баба от града“.

Татко и майка му бяха като котка и мишка. Спокойно можеха да си говорят в продължение на цяла седмица и да не се разберат за нито едно нещо. Любовта към планината беше единственото, което ги свързваше.

Семейството на баща ми живееше в основата на Бъкс Пийк от половин век. Дъщерите на баба се бяха оженили и преместили, но татко беше останал и си беше построил проста жълта къщурка, която никога нямаше да завърши напълно. Тя се намираше нагоре по хълма от къщата на майка му, до чиято поддържана ливада той беше заврял едно от многото си сметища за скрап.

Двамата се караха ежедневно за боклуците в сметището, но още по-често спореха за нас, децата. Баба смяташе, че трябва да ходим на училище, вместо „да се шляем из планината като някакви диваци“. Татко отвърщаше, че общинското образование е тактика на правителството, целяща да отдалечи децата от Господ.

– Ако ще пращам децата си на училище, по-добре да ги предам директно на дявола – казваше той.

Господ нареди на татко да сподели откровението с хората, които живееха и се трудеха в сянката на Бъкс Пийк. В неделя почти всички се събирахме в църквата – параклис в лешников цвят, близо до магистралата, със скромна камбанария, типична за мормонска обител. Татко привика бащите още докато се надигаха от църковните пейки. Започна с братовчед си Джим, който го слушаше с усмивка, докато татко размахваше Библията и разкриваше греховността на млякото. Джим се засмя, потупа татко по рамото и заяви, че няма праведен Господ, който да лиши човека от домашния ягодов сладолед в горещия летен следобед. Съпругата му го хвана под ръка и докато минаваха покрай нас, усетих лека миризма на тор. И тогава се сетих: огромната ферма за млечни продукти на километър северно от Бъкс Пийк беше именно на Джим.

СЛЕД КАТО ТАТКО ЗАПОЧНА да проповядва против млякото, баба натъпка хладилника си с млечни продукти. По принцип двамата с дядо пиеха само обезмаслено, но много скоро се заредиха с всякакво – с два процента масленост, пълномаслено, дори шоколадово. Явно смяташе, че задължително трябва да удържи точно този фронт.

Закуската се превърна в проверка на лоялността. Всяка сутрин семейството ми се събираше около голямата маса от червен дъб, за да хапне или многозърнеста закуска с мед и меласа, или многозърнести палачинки, отново с мед и меласа. И тъй като все пак бяхме девет души, палачинките никога не бяха доузпечени. Нямах нищо против зърнената закуска, ако можех да я накисна в мляко, за да се напои и омекне, но след откровението я ядохме с вода. Все едно гребеш от купичка с кал.

Не след дълго започнах да си мисля за всичкото мляко в хладилника на баба, което просто щеше да се развали. После се научих да пропускам закуската и да отивам директно в обора. Хвърлях храна на прасетата, зареждах хранилките на кравите и конете, след което прескачах оградата за добитъка, заобикалях обора и отивах у баба.

Една сутрин бях седнала до плота и наблюдавах как баба ми супва корнфлейкс в купичка.

- Не би ли искала да тръгнеш на училище?

- Не бих - отвърнах.

- Откъде знаеш, като никога не си ходила? - излая баба.

Заля корнфлейкса с мляко и ми подаде купичката, след което кацна на барстола точно срещу мен, за да наблюдава как тъпча препълнени лъжици в устата си.

- Утре заминаваме за Аризона - каза тя, но аз вече знаех. Двамата с дядо винаги отпътуваха с напредването на есента. Дядо все повтаряше, че вече е прекалено възрастен за зимите в Айдахо - кокалите го боляха от студа. - Стани рано и се пригответи. Някъде около пет часа. Ще те вземем с нас и ще те запишем на училище.

Размърдах се на стола си. Опитах се да си представя училището, но не успях. Вместо това се сетих за неделното училище, което посещавах всяка седмица и което ненавиждах. Момче на име Арън беше казало на момичетата, че не мога да чета, защото не ходя на училище, и сега кой кой не ми говореше.

- Тамко разреши ли?

- Не - отвърна баба. - Но докато разбере, че те няма,

вече ще сме далеч. – Остави купичката ми в мивката и зарея поглед през прозореца.

Баба беше като природно бедствие – нетърпелива, настойчива, хладнокръвна. Трябваше да отстъпиш крачка назад, за да я огледаш. Боядисваше косата си черна, което подсилваше още повече и без това строгите ѝ черти – особено веждите, които всяка сутрин подчертаваше в плътни извивки. Винаги ги правеше прекалено дълги и лицето ѝ изглеждаше някак разтеглено. Високата им чупка пък ѝ придаваше леко отегчено, почти саркастично изражение.

– Трябва да ходиш на училище – отбеляза.

– Тамко няма ли просто да те принуди да ме върнеш?

– Баща ти не може да ме накара да направя каквото и да било – изправи се баба и подпря юмруци на хълбоците си. – Ако иска да те върне, ще трябва първо да дойде да те вземе. – Баба се поколеба и за момент сякаш се засрами. – Вчера говорих с него. Няма как да те прибере поне в следващите няколко седмици. Изостанал е със строежа на онази барака в града. Не може да тръгне към Аризона, докато времето е хубаво и с момчетата могат да се възползват от все още дългите дни.

Планът на баба беше добре обмислен. В седмиците преди първия сняг татко работеше от изгрев до залез – така успяваше да събере достатъчно пари от извозването на скрап и строенето на плевни, за да преживеем зимата, когато работата беше кът. Нямаше да прекрати дейността си, докато мотокарът не се вледенеше – дори и ако майка му избягаше с най-малкото му дете.

– Ще трябва да нахраня животните, преди да заминем – заявих. – Със сигурност ще забележи, че ме няма, ако кравите нахлуят през оградата в търсене на вода.

ОНАЗИ НОЩ НЕ МОЖАХ ДА ЗАСПЯ. Седях на пода в кухнята и гледах как се изнизват часовете. Един часът. Два. Три.

В четири се изправих и обух ботушите си до задната

врата. Целите бяха в спечена тор, баба никога нямаше да ме пусне да се кача в колата ù с тях. Представих си как щяха да си останат самички на верандата, докато аз пътувах към Аризона без обувки.

Размишлявах как щеше да реагира семейството ми, след като осъзнаеше, че ме няма. Брат ми Ричард ù аз често прекарвахме цели дни в планината, така че по всяка вероятност никоï нямаше да забележи отсъствието ми, докато той не се прибереше сам за вечеря. Братята ми веднага щяха да излязат да ме търсят. Щяха да започнат от сметището, като проверят всяка купчина метал, в случай че някой ламаринен лист ме е затиснал. После щяха да преобърнат фермата, да се покатерят на всяко гърво, да обходят цялата плевня. Сетне щяха да се обърнат към планината.

До този момент зрачът вече щеше да е отминал и щеше да е настъпил мигът точно преди нощта, когато пейзажът се различава единствено като по-тъмни и по-светли мрачни очертания и човек по-скоро усеща заобикалящата го среда, отколкото я вижда. Представих си как братята ми щяха да се пръснат из планината и да претърсят черните гори. Никоï от тях нямаше да продума, но всички щяха да си мислят едно и също. В планината всичко можеше да стане много страшно за много кратко време. Скали се появяваха ненадейно. Подивели коне, принадлежащи на дядо ми, тичаха из поля с отровна цикута и имаше не една гърмяща змия. Бяхме правили подобно търсене и преди – когато едно теле беше изчезнало от обора. В долината можеше да откриеш ранено животно; в планината беше по-вероятно да намериш умряло.

Представих си как майка ми щеше да стои до задната врата и да присвива очи към тъмния хребет, когато баща ми щеше да се върне и да ù каже, че не са ме открили.

Сестра ми Огри щеше да предложи да попитат баба дали ме е виждала, а мама щеше да отвърне, че сутринта баба е заминала за Аризона. Думите ù щяха да увиснат във въздуха за няколко минути, след което всички щяха да разберат къде всъщност съм отишла. Пред-

ставих си лицето на баща ми, присвистите му тъмни очи, изкривените крайчета на устните му.

– Мислиш ли, че е предпочела да отиде? – щеше да попита, обръщайки се към мама.

Гласът му отеква нисък и скръбен, след което бива погълнат от звуците на друг изненадващ спомен – щурци, изстрел, после тишина.

ПО-КЪСНО ЩЯХ ДА НАУЧА, че събитието е било доста известно – като клането в Уондег Ний* и обсадата в Уейкоу**, – но когато татко ни разказваше, звучеше, сякаш само ние на този свят знаем за него.

Всичко започна в края на сезона за консервиране, който другите деца вероятно наричаха просто „лято“. Семейството ми винаги прекарваше топлите месеци в запасяване с компоти, които според татко щяха да ни бъдат изключително полезни в Дните на мерзостта. Една вечер се прибра неспокоен от сметището. По време на вечеря крачеше нервно из кухнята, без да сложи и зальк в уста. Каза, че трябва да се подготвим. Нямахме много време.

През целия следващ ден варихме и белихме праскови. До залез бяхме напълнили десетки буркани и все още топли от тенджерата под налягане, ги бяхме наредили в стройни редици. Татко през цялото време наблюдаваше работата ни, броеше бурканите и си мърмореше под нос. Накрая се обърна към мама и каза, че не са достатъчно.

Същата вечер татко свика семейно събрание. Скупчихме се около кухненската маса, защото беше дълга и широка и можеше да побере всички ни. „Имате право да

* На 29 декември 1890 г. няколкостотин индианци от племето лакота (почти половината от които жени и деца) са избити от войници на Армията на САЩ, близо до Уондег Ний Криък в индианския резерват Пайн Ридж, Южна Дакота – бел. прев.

** Военна операция, осъществена от ФБР в местността Планината Кармел в Уейкоу, Тексас, САЩ, заемана от религиозната общност „Клонка Давидова“. В проведената от 28 февруари до 19 април 1993 г. безпрецедентна операция загиват 79 членове на Клонката, както и 4 агенти – бел. прев.

знаете срещу какво се изправяме“, каза. Стоеше прав в единия край на масата, а останалите се бяхме сбутали по пейките и изучавахме дълбоките дълски с особено внимание.

– Има едно семейство недалеч оттук – започна. – Борци за свобода. Не са съгласни правителството да промива мозъците на децата им в тия общински училища. И федералните ги набелязаха – изпусна продължителна въздишка татко. – Обкръжиха колибата им и ги държяха заключени вътре със седмици. Накрая едно гладно дете, малко момче, се измъкнало, за да улови нещо за ядене, и федералните го застреляли.

Стрелнах поглед към братята ми. Никога преди не бях виждала страх, изписан по лицето на Люк.

– Все още са в колибата – отбеляза татко. – Стоят на тъмно и се придвижват, като лаят по пода далеч от врати и прозорци. Не знам с колко храна разполагат. Може би ще измрат от глад, преди федералните да се откажат.

Никой не продума. Накрая Люк, който тогава беше на дванайсет, попита дали можем да им помогнем с нещо.

– Не – отвърна татко. – Никой не може. Затворени са в собствения си дом. Но се обзалагам, че имат оръжия – затова федералните все още не са нахлули. – Замълча, докато се настаняваше на ниската пейка с бавни, сковани движения. Изглеждаше ми някак стар и уморен. – Не можем да помогнем на тях, но можем да помогнем на себе си. Ще бъдем готови, когато федералните се върнат в Бъкс Пийк.

Същата вечер татко качи купчина военни раници от мазето. Каза, че това щели да бъдат раниците ни за бягство в планината. Цяла нощ ги пълнихме с провизици – билкови лекарства, водни пречистватели, кремък и стомана. Татко беше купил и няколко кутии с военна походна храна, готова за ядене – натъркахме колкото можяхме от нея в раниците с мисълта как ще я ядем, след като избягаме от вкъщи и се скрием сред сливовите дръвчета до реката. Някои от братята ми сложиха и оръжия в раниците си, а аз разполагах само с едно мал-

ко ножче и въпреки това към края на приготовленията моята чанта беше голяма почти колкото мен. Помолех Люк да прибере раницата ми на някой рафт в гардероба, но татко ми каза да я държа на ниско място, от което бих могла да я грабна на момента. Така че реших да спя с нея в леглото.

Упражнявах се, като слагах раницата на гръб и тичах с нея, защото ме беше страх да не изостана. Представях си бягството ни като един среднощен поход към сигурността, която ни предлагаше Принцесата. Бързо разбрах, че планината е наш съюзник. Тя можеше да бъде приветлива за тези, които я познават, и коварна за нахалниците. Това ни даваше предимство. И все пак – защо консервирахме всичките тези праскови, ако щяхме да се крием от федералните в планината? Нямах как да помъкнем хиляда тежки буркана нагоре по склона. Или пък ни бяха нужни, в случай че се барикадирахме в мазето като семейство Уийвър?

Изглеждаше ми възможно да се преборим, особено след като няколко дни по-късно татко се прибра с повече от дузина карабини СКС (Самозарядна карабина на Симонов), бракувани от армията. Сребърните им щикове бяха надлежно сгънати под цевта, а самите оръжия пристигнаха, обвинити в космолин – вещество, чиято консистенция наподобяваше тази на свинската мас и трябваше да се отстрани, – и прибрани в тенекени кутии.

След като ги почистихме, брат ми Тайлър си избра една и я положи върху лист черна пластмаса, която загъна около карабината и облепи с гафер. Вдигна пакета на рамо, отнесе го наоду по хълма и го стовари до червения вагон. После започна да копае. Когато изкопа достатъчно широка и дълбока дупка, пусна карабината вътре и започна да я зарива с треперещи от усилието мускули и стисната челюст, докато аз го наблюдавах.

Скоро след това татко купи машина за правене на патрони от вече използвани гилзи. „Така ще се отбраняваме по-дълго“, каза. Замислих се за раницата ми за бягство в планината, която ме чакаше в леглото, за

скритата до вагона карабина, и започнах да се тревожа за машината. Беше обемиста и свързана със стоманена работна станция в мазето. Ако ни изненадаха, нямаше да ни остане време да я вземем. Зачудих се дали не беше по-добре да я заровим до карабината.

Продължихме да затваряме буркани с праскови. Не мога да си спомня колко дни прекарахме в консервиране и колко буркана добавихме към вече наличните запаси, преди татко да ни разкаже повече.

– Застреляли са Ранги Уийвър – отбеляза татко с треперещ тънък гласец. – Излязъл е, за да прибере тялото на сина си, и федералните са го застреляли. – Не бях виждала баща ми да плаче, но в този момент сълзите се стичаха на ручейчета от носа му. Дори не посегна да ги избърше, просто ги остави да капят върху ризата му. – Съпругата му чула шума и изтичала до прозореца с бебето им на ръце. Тогава се чул втори изстрел.

Мама стоеше с една ръка на гърдите, а другата беше покрила устата ѝ. Взирах се в мръсния линолеум, докато татко ни разказваше как изтръгнали бебето от ръцете на майката и цялото му лице било опръскано с кръвта ѝ.

До този момент част от мен *се надяваше* федералните да гойдат и за нас само заради приключението. Но вече изпитвах истински страх. Представих си как братята ми са се свили в тъмното и потните им ръце се плъзгат по оръжията им. Как майка ми – изтощена и съсухрена – се отдръпва от прозореца. Представих си как аз щях да лежа мирно и тихо на пода и щях да слушам натрапчивата песен на щурците. Накрая си представих как майка ми се изправя и се пресяга към крана на кухненската мивка. После проблясва бяла светлина, разнася се пронизителен гръм от изстрел и майка ми се строполява. Хвърлям се, за да хвана бебето.

Татко така и не ни разказа края на историята. Нямахме телевизор или радио, така че е вероятно и той самият да не е разбрал какъв е бил развоят. Последното, което помня да казва, беше: *Следващият път може да сме ние.*

Тези думи продължиха да кънтят в главата ми. Чувах ехото им в песента на щурците, в звука от прасковите, падащи в стъкления буркан, в металическото *дрънчене* при почистването на карабините СКС. Не напускаха съзнанието ми, когато минавах покрай вагона и се взирах в звездиците и магарешките бодили, израснали от почвата върху заровената карабина на Тайлър. Помнех семейство Уийвър дълго след като татко забрави за пророчеството на Исая и мама отново започна да пълни хладилника ни с пластмасови бутилки прясно мляко „Уестърн Фемилу 2%“.

БЕШЕ ПОЧТИ ПЕТ СУТРИНТА.

Върнах се в стаята, но в главата ми все още отекваха изстрели и песента на щурците. Огри похъркваше доволно на долното легло, подканяйки ме да сторя същото. Само че вместо това се качих на горното, кръстосах крака и се загледах през прозореца. Мина пет. После и шест. В седем баба се появи и проследих как кръстосваше поляната пред къщата им, спирайки се на всеки няколко крачки, за да отпрати поглед към планината. После с дядо се качиха в колата и тръгнаха към магистралата.

Когато колата изчезна от погледа ми, станах и изядох купа с овесени трици с вода. Навън ме посрещна козата на Люк, Камикадзе, която гриза тениската ми през целия път до плевнята. Минах покрай карта, който Ричард строеше от стара косачка. Нахраних прасетата, напълних коритото с вода и преместих конете на дядо на ново пасище.

След като приключих, се изкачих върху вагона и зарях поглед към долината. Не беше кой знае колко трудно да си представя, че вагонът се движи, ускорява и всеки момент ще остави долината зад себе си. Разигравала съм тази фантазия в главата си с часове, но този път не успях да се пренеса в нея. Извърнах се на запад, обръщайки гръб на полята, и вперих поглед във върха.

Принцесата винаги беше най-впечатляваща през пролетта, точно след като иглолистните дървета се

отърсеха от снега. Тъмнозелените им иглички изглеждаха почти черни на фона на светлокафявата почва и гървесна кора. Сега обаче беше есен. Все още успях да видя изчезващия ѝ образ: червеното и жълтото на отмиращото лято обгръщаха тъмните ѝ форми. Скоро щеше да се скрие под бяла покривка. В долината първият сняг се топеше бързо, но в планината се задържаше, погребвайки Принцесата до пролетта. Тогава тя се появяваше отново, отправяйки зоркия си поглед към нас.

Тара Уестоувър
Образована

Превод *Илияна Бенова – Бени*
Редактор *Петя К. Димитрова*
Дизайн на корицата *Яна Аргиропулос*
Коректор *Снежана Бошнакова*
Предпечат *Яна Аргиропулос*

Американска. Първо издание
Формат 60x90/16
Печатни коли 25,5
ISBN 978-619-164-368-4

Издава
10enthusiast
YEARS

Запазена марка
на „Алто комюникейшънс енд пбблишинг“ ООД

София, ул. „Кракра“ № 20
тел.: 02/ 943 87 16
email: office@enthusiast.bg

Книгите на „Ентусиаст“ можете да закупите от
www.enthusiast.bg

Печат РОПРИНТ

Тара Уестоувър е родена в семейство на мормони, което прекарва живота си в подготовка за Края на дните. Баща ѝ смята, че правителството цели да промие мозъците на всички, които се възползват от услугите и програмите на държавните институции, така че децата Уестоувър не посещават училище и не ходят на лекар. Всички рани, мозъчни сътресения и дори изгаряния от експлозии са третирани с билки и енергийно лечение от майка им. Тара няма акт за раждане, училищно досие или медицински картон. Според правителството тя изобщо не съществува. Семейството е толкова изолирано от обществото, че няма кой да се погрижи децата да получат образование или да се намеси, когато един от по-големите ѝ братя се превръща в насилник.

Докато расте, баща ѝ става все по-радикален, а брат ѝ все по-агресивен. На шестнайсет Тара решава да се самообразова. Стремещт ѝ за знания я отвежда далече от планините на Айдахо, през океани и континенти, чак до Кеймбридж и Харвард. И тогава тя започва да се чуди дали не е отишла твърде надалеч и има ли все още път към дома.

„Образована“ е разказ за борбата да се изградиш като личност. Това е история за жестоката семейна лоялност и мъката, която идва с прекъсването на връзките с най-близките. Със силната проникателност, която отличава всички велики писатели, Уестоувър претворява необикновения си опит в уникална история за съзряването. В разказ за същността на образованието и възможностите, които дава то – перспективата да погледнеш на живота с нови очи и волята да го промениш.

www.enthusiaist.bg

9 786191 643684

Цена: 18 лв.